

ФОРМУЄМО УЧНІВСЬКИЙ КОЛЕКТИВ: кілька ідей до скарбнички творчого педагога

Оксана СЕМБРАТ, учитель-методист,
учителька початкових класів, ЗОШ I–III ст. № 3
імені М. Коцюбинського, м. Вінниця

Формування згуртованого колективу, єдиної команди — надзвичайно складне завдання, особливо якщо мова йде про дітей, у яких ще недостатньо розвинені навички соціальної взаємодії. Важливе завдання педагога — побачити і показати учням класу їхні спільні риси, загальну мету, постійно звертаючи при цьому увагу на цінність і неповторність індивідуальних особистісних рис кожного їхнього однокласника. Авторка охоче ділиться із читачами журналу власним досвідом такої діяльності.

Година дозвілля

Класна спільнота формується з багатьох юних особистостей. У кожного свої таланти, захоплення, мрії... Аби допомогти учням ближче познайомитися одне з одним, налагодити дружні стосунки в колективі, дати можливість проявити себе, сприяти розвитку обдаровань кожного, можна організувати годину дозвілля.

Щоб заохотити учнів до такої форми спілкування, варто поставити запитання “Чи добре ви знаєте тих, хто навчається поруч?” Якщо прозвучить відповідь “так”, запропонуйте, аби учні обґрунтували свою думку. Виявиться, що не так-то й багато вони

знають одне про одного. Запитайте, що означає поняття “дозвілля”, якби був такий урок, то чого б він навчав. Розкажіть про годину дозвілля, врахуйте бажання та інтереси учнів. Можна навести приклад, як проходило ваше дитинство, в які ігри з друзями грали ви, про що говорили.

Важливо повести бесіду так, аби учні зрозуміли: разом вони — команда. Це має стимулювати дітей погодитися на пропозицію педагога присвятити одну годину на тиждень спільному дозвіллю. Якщо раптом хтось категорично не погодиться залишатися, не слід тиснути. Через певний проміжок часу такі учні можуть самі виявити бажання долучитися до спільних занять.

Отож, попередньо погодивши день з батьками, один раз на тиждень по закінченні уроків педагог залишає учнів ще на одну годину. Діти приносять у цей день печиво, соки та інші смаколики. Залежно від теми, якій присвячено цей час, учні можуть принести улюблені іграшки, якісь предмети з особистих колекцій, настільні ігри, ігри-головоломки, спеціально підготовлені матеріали, які будуть доречні під час спілкування чи створення виробів власноруч.

Тему для таких зібрань може запропонувати будь-хто з учнів.

Наприклад

- Розкажи про себе.
- Наші улюблені іграшки.
- Чого я вчуся у мами/тата/бабусі/дідуся.
- Усе про автомобілі.

**У день ляльок машинку треба брати —
На ній ляльок ми будемо катати!**

(Надіслав М. Дрюченко, м. Пологи, Запорізька обл.)

- Секрети ляльки.
- Готуємо разом.
- Римуємо та складаємо колективну казку.
- Створюємо подарунки власноруч.

Бажано враховувати вподобання всіх дітей. Порядок розглядання тем можна визначити шляхом жеребкування або на розсуд учителя, який складає графік занять.

На годині дозвілля педагогові відводиться роль спостерігача. Він майже не втручається в події. Діти самостійно перебирають на себе ролі лідерів і виконавців. Об'єднуються за вподобаннями, спілкуються з питань, які їх цікавлять. Вільно переміщуються класною кімнатою, дотримуються правил безпечної поведінки і порядку. Аби у ході спілкування не виникало конфліктів, треба заздалегідь колегіально сформулювати правила, яких учні мають дотримуватися на таких заняттях.

По завершенні години слід залучити учнів до рефлексії, запитати, що сподобалось, що було несподіваним, про що хотілося б повести розмову наступного разу.

Обов'язково слід звертати увагу на те, що класну кімнату треба залишати чистою — це закріплює в учнів навички самообслуговування.

Після трьох-чотирьох спільно проведених годин помітно покращуються стосунки в колективі, розширюється коло друзів за інтересами, розвивається бажання ходити до школи.

Вечірнє коло

Ранкова зустріч, якій педагоги присвячують до 20 хвилин на початку дня, створює позитивну атмосферу на весь навчальний день. Але такій формі діяльності варто також присвятити 10–15 хвилин на останньому уроці в п'ятницю.

Насамперед діти мають змогу обмінятися думками щодо тем, які розглядали впродовж тижня. Що вдалося, на що звернути увагу, які ситуації викликали труднощі, коли завдання було складним, що викликало особливе зацікавлення, яка інформація виявилася несподіваною, які відкриття вони зробили і т. д.

Таке обговорення допомагає педагогу, враховуючи побажання учнів, спланувати подальші дії щодо підготовки і проведення уроків, добирати посилені завдання, виділяти час для пояснення, залучати дітей до виконання творчих завдань.

Окрім того, учні аналізують власну поведінку, дають поради тим, хто не дотримувався правил класу. Так, учні висловили побажання скласти власне правило, якого автор має дотримуватися хоча б через те, що

**Проходить щотижня дозвілля година,
Тож клас наш тепер — наче справжня родина.**

(Фото надіслане автором)

сам придумав його. Одним із видів заохочень до дотримання правил поведінки було виконання посиленних завдань. Наприклад, учень перебирав на себе роль відповідального помічника вчителя і готував до уроку необхідне обладнання чи роздавав картки.

Зібравшись у спільне коло в кінці робочого тижня, школярі пригадують цікаві моменти й по черзі розповідають про них. Це весело й емоційно. На завершення всі бажають одне одному приємних вихідних і цікавих вражень. А в понеділок діти діляться ними на першому уроці.

Скринька запитань

Учні не завжди можуть самостійно прийняти важливе рішення або знайти відповідь на запитання, що їх турбує. Щоб зарадити у цій ситуації, можна повісити чи поставити у спеціально відведеному місці невелику коробочку із прорізанним зверху отвором. Усі охочі можуть написати на клаптику паперу свої запитання й опустити їх до скриньки. Щодня ми зазираємо всередину, зачитуємо їх і спільно здійснюємо пошук відповідей.

Кожен педагог добре знає своїх вихованців, їхні манери, поведінку й індивідуальні особливості. Аби допомогти учням у їхньому особистісному становленні, учитель постійно придумує відповідні прийоми, цікаві ідеї, веде пошук нових і нових способів взаємодії з вихованцями. Лише любов, доброзичливе ставлення, тепла комфортна атмосфера дають змогу повести дитину шляхом добра! За такої умови щоденні практики й нові експериментальні форми роботи у класному колективі неодмінно стануть надійною опорою і джерелом натхнення для особистісного зростання учнів. ●

УВАГА! ЗМІНЮЄТЬСЯ ФОРМАТ ЖУРНАЛУ!

З наступного, 2021 року, фаховий часопис

“Учитель початкової школи” виходитиме в електронному вигляді.

У перехідний період — з березня 2020 року — ви отримуватимете спарені номери з двох частин:

- перша (с. 1–48) — у друкованому вигляді;
- друга (с. 49–96) — в електронному.

Графік виходу видання у 2020 році

Випуск	Місяць виходу
№ 3–4	березень
№ 5–6	травень
№ 7–8	липень
№ 9–10	вересень
№ 11–12	листопад

Детальніше про електронну версію журналу — у березневому випуску:

- особливості роботи сайту upsh.com.ua
- отримання коду доступу до електронної версії
- порядок використання матеріалів сайту
- е-додатки до статей
- акційна передплата

Будьте завжди у курсі педагогічних новинок — читайте журнал “Учитель початкової школи”